

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะ การเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน*

DEVELOPMENT OF WORK INTEGRATED LEARNING MODEL TO ENHANCE COMMUNITY ENTREPRENEURIAL SKILLS STUDEN OF LEARNING INSTITUTE FOR EVERYONE

พินิต จันทน์เสนะ¹, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์² และ ติพร อัสวโสวรรณ³

Phinit Jansana¹, Nilrat Navakitpaithoon² and Jutiporn Asavasovarn³

¹⁻³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

¹⁻³Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: phintjansana53@gmail.com

วันที่รับบทความ : 24 มีนาคม 2569; วันที่แก้ไขบทความ 27 มีนาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 29 มีนาคม 2569

Received 24 March 2026; Revised 27 March 2026; Accepted 29 March 2026

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนและรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน และ 3) เพื่อประเมินประประสิทธิผลรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้

Citation:

* พินิต จันทน์เสนะ, นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และ ติพร อัสวโสวรรณ. (2569). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะ การเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 537-553.

Phinit Jansana, Nilrat Navakitpaithoon and Jutiporn Asavasovarn. (2026). Development Of Work Integrated Learning Model To Enhance Community Entrepreneurial Skills Studen Of Learning Institute For Everyone.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 537-553.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

เพื่อปวงชน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาศาสนาบันการ เรียนรู้เพื่อปวงชน จำนวน 15 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบ สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมินรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ การจัดการกระบวนการผลิต การจัดการห่วงโซ่คุณค่า ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม กลุ่มเป้าหมายทางสังคม และการตลาดดิจิทัล 2) รูปแบบการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนเข้าศึกษา ระยะระหว่างเรียน และระยะก่อนสำเร็จการศึกษา และ (3) รูปแบบ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิผลในระดับสูง

คำสำคัญ: การเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน, ผู้ประกอบการชุมชน, ทักษะผู้ประกอบการ

Abstract

This research aimed to: 1) examine the components of community entrepreneurial skills and the work-integrated learning (WIL) approach for enhancing community entrepreneurial skills among students of the Institute of Lifelong Learning for the People; 2) develop a work-integrated learning model to enhance community entrepreneurial skills among students of the Institute of Lifelong Learning for the People; and 3) evaluate the effectiveness of the developed work-integrated learning model. This study employed a research and development (R&D) methodology. The sample consisted of 15 students from the Institute of Lifelong Learning for the People, selected through purposive sampling. The research instruments included interview forms, questionnaires, and model evaluation forms. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that: 1) community entrepreneurial skills consisted of six components: production process management, value chain management, creativity, innovation, social target group management, and digital marketing; 2) the learning model comprised three phases: pre-study, during-

study, and pre-graduation; and 3) the developed model demonstrated a high level of appropriateness and effectiveness.

Keywords: Work-Integrated Learning, Community Entrepreneurship, Entrepreneurial Skills

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) คือ การเรียนรู้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสร้างตัวเลือกเชิง เศรษฐศาสตร์ เศรษฐกิจ การเข้าใจบทบาทในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อสังคม และการใช้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการเพื่อการยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพ ด้านอาชีพ เข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในทุกๆระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล พ.ศ. 2559 ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเพื่อให้ประเทศไทยก้าวพ้นกับดักประเทศ ที่มีรายได้ปานกลาง ที่เรียกว่า “โมเดลประเทศไทย 4.0” เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวไปสู่ยุคใหม่และให้ความสำคัญใน การสร้างผู้ประกอบการ ขับเคลื่อนความมั่งคั่งของประเทศไทย เพื่อพัฒนาประเทศให้ปรับเปลี่ยนจากประเทศรายได้ปานกลางเป็นประเทศรายได้สูง การเป็นผู้ประกอบการชุมชนเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญแห่งศตวรรษ ที่ 21 ที่ได้รับความสนใจและมีการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น ในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา ในศตวรรษใหม่ คือการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพที่นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการของโครงการ เรียนจากการปฏิบัติจริง เกิดอาชีพ สร้างรายได้ มีอาชีพอิสระ เป็นผู้ประกอบกิจการของตนเอง มีกิน มีใช้ ในชุมชนของตนเอง นับเป็นแนวทางหนึ่งที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา

ปัจจุบัน พบว่า บัณฑิตที่จบการศึกษายังขาดทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการ นักศึกษาจบใหม่ กว่า 5.2 แสนคนตกงาน จากยอดตัวเลขบัณฑิตตกงานรวมกว่า 500,000 คน รัฐบาลได้มอบให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จัดทำโครงการยุวชนสร้างชาติ ซึ่งจะมี 3 โครงการย่อย ประกอบด้วย บัณฑิตอาสา อาสาประชารัฐ และกองทุนยุววิสาหกิจเริ่มต้น เพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์ดังกล่าว โดยจะใช้งบประมาณ 8,600

ล้านบาท กลุ่มเป้าหมายจะเป็นนิสิตนักศึกษา ร่วมกับบุคลากรมหาวิทยาลัย ใช้ระยะเวลา 3-5 ปี เพื่อให้ไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทดลองจัดตั้งสตาร์ทอัพ พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ให้เกิดเป็นนวัตกรรมทางธุรกิจ นวัตกรรมสังคมและนวัตกรรมสร้างสรรค์ (ผู้จัดการสุดสัปดาห์ 16 พ.ย. 2562) ในทุก ๆ ปี 7 มีจำนวนนักศึกษาจบใหม่ มากกว่า 5 แสนคนตกงาน และยังมีแนวโน้มจบจากสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด หากนักศึกษากลุ่มนี้ว่างงานต่อเนื่อง จะก่อให้เกิด skill gap ซึ่งอาจส่งผลให้แข่งขันในตลาดแรงงานได้ยากขึ้น การเสริมสร้างทักษะให้นักศึกษาจบใหม่ที่ว่างงาน รวมถึงการวางแผนแรงงานและการสร้างงานเป็นสิ่งจำเป็น สำนักเศรษฐกิจภูมิภาค ฝ่ายนโยบายโครงสร้างเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565)

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการชุมชน อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข ได้เห็นปัญหาและความสำคัญของการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบการ ที่เป็นปัจจัยสำคัญอันจะส่งผลไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในหลายมิติ เช่นการสร้างผู้ประกอบการที่มีจิตวิญญาณผู้ประกอบการ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบการชุมชน และนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี การสร้างการประกอบการที่ชุมชนร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นบนพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติ ผลผลิตทุนและภูมิปัญญาของตน ช่วยให้เกิดการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมหรือการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน และประเทศ และเป็น การประกอบการ ชุมชนที่ให้น้ำหนักกับการเชื่อมโยงการผลิตทั้งสามระดับ คือ ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำให้อยู่ในกระบวนการเดียวกันซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนในหมู่เกษตรกรและประชาชนในชนบท โดยสถาบันฯได้กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้ประกอบการของนักศึกษาที่มีคุณลักษณะ และความรู้ความสามารถ คือ เป็นนักสร้างสรรค์ นวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นผู้ประกอบการที่มีจิตวิญญาณ และวิธีคิดอย่างผู้ประกอบการ ประกอบกิจการที่น่าอดิเรกต่อยอด ปรับให้เป็นปัจจุบัน และสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชนท้องถิ่นโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) นโยบายประเทศไทย 4.0 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และวิสัยทัศน์ของสถาบันที่เน้นการจัดการศึกษาเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา

ความเหลื่อมล้ำและความยากจน การเสริมสร้างทักษะใหม่ๆที่เหมาะสมกับตลาดแรงงาน เป็นเทรนด์ใหม่ด้านนโยบายของรัฐในการพัฒนาทักษะให้กับผู้คนในชุมชน ได้แก่ การเสริมทักษะที่มีอยู่แล้วและสร้างทักษะใหม่ที่เหมาะสมกับตลาดแรงงาน เช่น การยกระดับการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การตลาดและการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อขยายฐานรายได้ มีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนและสนับสนุนช่องทางการตลาด แหล่งทุน และโอกาสในการ ประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน และการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้วยการเพิ่มศักยภาพใน การแข่งขันผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้ อย่างเป็นรูปธรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

แนวทางแก้ปัญหาการจัดการศึกษาอย่างไร ที่ให้นักศึกษาเกิดการเสริมสร้างทักษะในลักษณะการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานซึ่งเน้นการประกอบการที่ชุมชน ที่ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นบนพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติ ผลผลิต ทุนและภูมิปัญญาของตน ช่วยให้เกิดการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมหรือการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน และประเทศและเป็นประกอบการชุมชนที่เชื่อมโยงการผลิตทั้งระดับ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เป็นแนวคิดที่เน้นการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพ บริบทของผู้เรียนและส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต มีการเชื่อมโยงโลกการศึกษา กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเข้าด้วยกัน ทำให้ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะสูง สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ (สำนักงานเลขาธิการการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2567)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ซึ่งมีความจำเป็นและเป็นทางเลือกที่สำคัญ เพราะการสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ประกอบการที่มีจิตวิญญาณผู้ประกอบการ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบการชุมชนและนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี เป็นทักษะการพัฒนาในศตวรรษนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนและรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
3. เพื่อประเมินประประสิทธิผลรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยนี้ตั้งอยู่บนข้อคาดการณ์ว่า ทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน สามารถพัฒนาได้ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) ที่เชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง โดยคาดว่าองค์ประกอบของทักษะดังกล่าวครอบคลุมด้านการจัดการ นวัตกรรม การตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล การตัดสินใจ และการทำงานร่วมกับชุมชน อีกทั้งรูปแบบการเรียนรู้ควรเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ การสะท้อนคิด และการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้ยังตั้งสมมติฐานว่า การใช้รูปแบบ WIL จะส่งผลให้ระดับทักษะของนักศึกษาหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะผู้ประกอบการชุมชนในปัจจุบันพบว่า แนวคิดหลักที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางคือ “การเรียนรู้เชิงประสบการณ์” ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติและการเผชิญสถานการณ์จริง โดย David A. Kolb (1984) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ประสบการณ์จริง การสะท้อนคิด การสร้างแนวคิด และการทดลองปฏิบัติ แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องเกิดจากการบูรณาการระหว่างประสบการณ์และการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

แนวคิดนี้ได้รับการต่อยอดในบริบทของการศึกษาด้านผู้ประกอบการ โดย Heidi M. Neck และ Patricia G. Greene (2014) ซึ่งเสนอว่าการเรียนการสอนด้านผู้ประกอบการควร มุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (learning by doing) และการสร้างประสบการณ์ตรง เพื่อพัฒนา ทักษะที่สำคัญ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ ขณะเดียวกัน Allan Gibb (2002) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเป็น ผู้ประกอบการ โดยต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เผชิญกับความไม่แน่นอน และ สร้างเครือข่ายทางสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทักษะผู้ประกอบการในโลก ความเป็นจริง

ในระดับนโยบายและการพัฒนาอย่างยั่งยืน UNESCO (2015) ได้เสนอแนวคิด การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD) ที่เน้น การพัฒนาทักษะชีวิตและความสามารถในการปรับตัวของบุคคลในบริบทของสังคมและชุมชน ขณะที่ World Bank (2020) ชี้ให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน เศรษฐกิจ โดยเฉพาะในระดับเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งสามารถช่วยลดความยากจนและเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

สำหรับบริบทของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2561) ได้ เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการทำงาน (Work-Integrated Learning: WIL) ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในห้องเรียนกับประสบการณ์จริงในสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาทักษะทั้งด้านวิชาชีพและทักษะชีวิตอย่างเป็นระบบ แนวคิดดังกล่าวจึงถือเป็นกลไก สำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้เชิงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริงในบริบทของ ผู้ประกอบการชุมชน

เมื่อพิจารณาเชิงวิเคราะห์ พบว่า แม้แนวคิดของนักวิชาการและองค์กรต่าง ๆ จะมีจุด ร่วมที่สอดคล้องกันในการเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติ แต่ยังคงมีความแตกต่างในมิติของการเน้นย้ำ กล่าวคือ แนวคิดของ Kolb มุ่งเน้นกระบวนการ เรียนรู้ ขณะที่ Neck และ Greene รวมถึง Gibb มุ่งเน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้าน ผู้ประกอบการ ส่วน UNESCO ให้ความสำคัญกับมิติของความยั่งยืน และ World Bank มุ่งเน้น บทบาทของผู้ประกอบการในเชิงเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม แนวคิดเหล่านี้ยังคงปรากฏใน ลักษณะแยกส่วน และยังขาดการบูรณาการเชิงระบบในบริบทของการพัฒนาผู้ประกอบการ ชุมชนโดยตรง

จากการสังเคราะห์องค์ความรู้สามารถจำแนกแนวคิดออกเป็น 3 มิติหลัก ได้แก่ (1) มิติการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (2) มิติการพัฒนาทักษะผู้ประกอบการ และ (3) มิติการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับชุมชน ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกันแล้ว พบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการทำงาน (WIL) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงทั้งสามมิติเข้าด้วยกันได้อย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมยังพบช่องว่างขององค์ความรู้ที่สำคัญ กล่าวคือ งานวิจัยที่ผ่านมาแม้จะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการพัฒนาผู้ประกอบการ แต่ยังขาดการบูรณาการแนวคิดดังกล่าวในบริบทของผู้ประกอบการชุมชนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในมิติของการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ การปฏิบัติ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังขาดกรอบแนวคิดที่อธิบายองค์ประกอบของทักษะผู้ประกอบการชุมชนในบริบทของประเทศไทยอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการทำงาน (WIL) เพื่อเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการชุมชนในด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ทั้งด้านการจัดการ การสร้างนวัตกรรม และการตลาด รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและความยั่งยืนของชุมชนในระยะยาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1. ศึกษาองค์ประกอบ 2. พัฒนารูปแบบ 3. ประเมินผล เป็นการศึกษาที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Qualitative Research) เป็นหลัก โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และมีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากบุคคลซึ่งเป็นผู้รอบรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ และมี ประสบการณ์ในประเด็นที่สัมภาษณ์ หรือเป็นบุคคลที่สามารถให้รายละเอียดข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง คือ เป็น Key Informants เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงให้ได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อสนับสนุนข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือในงานวิจัยฉบับนี้ด้วย และสำหรับวิธีการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

แหล่งข้อมูล เชิงเอกสาร ขอบเขตเนื้อหา ศึกษาเอกสารปฐมภูมิ (Primary source) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary source) คือ หนังสือ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ บทความ และงานวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล เรียบเรียงข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งในส่วนข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้ง 1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (In-depth Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิดรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานและทักษะการเป็น ผู้ประกอบการชุมชนของของนักศึกษา กำหนดเป็นนิยามศัพท์ในแต่ละด้านเพื่อกำหนดองค์ประกอบการสร้าง และพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชน ของนักศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (structured Interviews) มีลักษณะเป็นแบบเป็นทางการ 2. เทปบันทึกเสียงสำหรับใช้ บันทึกเสียงการสนทนากลุ่ม 3. แบบประเมินคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มาพัฒนาเป็นรูปแบบการ เรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการ เรียนรู้เพื่อปวงชน 4. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) 5. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นแบบถามความคิดเห็นแสดงแบบเป็น ทางการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนรู้ 6. คู่มือการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของ นักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่คัดเลือกมา โดยวิเคราะห์จากหลักฐานและเอกสารที่เชื่อถือได้ พร้อมขจัดอคติหรือความเอนเอียงออกไป เพื่อให้การวิเคราะห์มีความเป็นวัตถุวิสัยมากที่สุด ทั้งนี้ ข้อมูลที่ใช้สามารถตรวจสอบและยืนยันได้จากหลักฐานที่พิสูจน์แล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนและรูปแบบการเรียนรู้ เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการ เรียนรู้ เพื่อปวงชน ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็น ผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการ เรียนรู้เพื่อปวงชน ระยะที่ 3 ผลการประเมินการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการ

ทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะ การเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนและรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ผลการวิจัยที่พบ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ชุมชนและรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของ นักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ที่พบมี 6 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านการจัดการกระบวนการผลิต 2) ทักษะ ด้านการจัดการห่วงโซ่คุณค่า 3) ทักษะด้านการจัดการความคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะด้านการจัดการนวัตกรรม 5) ทักษะด้านการจัดการกลุ่มเป้าหมายทางสังคม และ 6) ทักษะด้านการจัดการตลาดดิจิทัล และรูปแบบการเรียนรู้มี 3 ระยะคือ 1) การก่อนเข้าศึกษา 2) ระหว่างเรียนตลอดหลักสูตร และ 3) ก่อนสำเร็จการศึกษา

2. รูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ผลการวิจัยที่พบ รูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของ นักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ควรมีการบูรณาการระหว่างการจัดกิจกรรม การเรียน การสอนของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนกับรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน โดย การจัดเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดแทรกในรายวิชา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ การเรียนรู้ คือ 1) ก่อนเข้าศึกษา 2) ระหว่างเรียนตลอดหลักสูตร และ 3) ก่อนสำเร็จการศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน 6 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านการจัดการกระบวนการผลิต 2) ทักษะด้านการจัดการห่วงโซ่คุณค่า 3) ทักษะด้านการจัดการความคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะด้านการจัดการนวัตกรรม 5) ทักษะด้านการจัดการกลุ่มเป้าหมายทางสังคม และ 6) ทักษะการจัดการตลาดดิจิทัล

3. รูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ผลการวิจัยที่พบ จากการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบ

รูปแบบที่สมบูรณ์ก่อนนำเสนอรูปแบบ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินนวัตกรรมรูปแบบ การเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สถาบัน การเรียนรู้ปวงชน มีความเห็น ดังนี้ 1) ด้านการใช้ประโยชน์ เห็นว่า นวัตกรรมรูปแบบ การเรียนรู้ สามารถใช้ ประโยชน์ ต่อสถานศึกษา คือ ความร่วมมือทางวิชาการและความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานประกอบการ ต่อสถาน ประกอบการ คือ การส่งเสริมสนับสนุน การศึกษาและช่วยพัฒนาบัณฑิตของชาติและต่อนักศึกษา คือ การได้รับประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียนเกิด การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตนเองมาก 2) ด้านความเป็นไปได้ เห็นว่า นวัตกรรมรูปแบบการเรียนรู้มีความเป็นไปได้ คือ มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้น การเรียนรู้ควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติงาน มีหลักสูตรการเรียนการสอนนอกชั้นเรียนของสถาบันอุดมศึกษา และ มีการพัฒนาการศึกษาที่เน้นบูรณาการอาชีพกับการศึกษาให้เป็นเรื่องเดียวกัน 3) ด้านความเหมาะสม เห็นว่า นวัตกรรมรูปแบบการเรียนรู้ มีความเหมาะสม คือเป็นรูปแบบการเรียนรู้จากการเข้าไปทำจริง เกิดประสบการณ์ตรงของผู้เรียน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ทุนและศักยภาพของตนเองเพื่อ เลือกอาชีพที่ตนถนัด และ 4) ด้านความถูกต้องครอบคลุม เห็นว่า นวัตกรรมรูปแบบการเรียนรู้ มีความถูกต้อง ครอบคลุม คือเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนกับการทำงานที่เปิดกว้าง เป็นอิสระ สามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษาจนถึงก่อนสำเร็จการศึกษา สามารถจัดเป็นระบบการเรียนการสอนทั้ง หลักสูตร จัดเป็นรายวิชาและจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา

อภิปรายผล

1. องค์กรประกอบทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนและรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนและรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนพบว่า มีทักษะสำคัญ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านการจัดการกระบวนการผลิต 2) ทักษะด้านการจัดการห่วงโซ่คุณค่า 3) ทักษะด้านการจัดการความคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะด้านการจัดการนวัตกรรม 5) ทักษะด้านการจัดการกลุ่มเป้าหมายทางสังคม 6) ทักษะด้านการจัดการตลาดดิจิทัล และ

รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมควรจัดให้มี 3 ระยะ คือ 1) ก่อนเข้าศึกษา 2) ระหว่างเรียนตลอดหลักสูตร และ 3) ก่อนสำเร็จการศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Maria José Sousa (2018) เรื่อง "Entrepreneurship Skills Development in Higher Education Courses for Teams Leaders" ซึ่งศึกษาการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการในหลักสูตรอุดมศึกษาสำหรับผู้นำทีม การศึกษาดังกล่าวได้วิเคราะห์แนวคิดของทักษะและระบุทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนหลักคือการกำหนดทักษะความเป็นผู้นำที่พัฒนาโดยมหาวิทยาลัยในหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรม และนำไปเปรียบเทียบกับทักษะที่จำเป็นตามการรับรู้ของผู้ประกอบการ เพื่อตรวจสอบว่าทักษะเหล่านั้นกำลังได้รับการพัฒนาในด้านการเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรมของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

2. รูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนควรมีการบูรณาการระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนกับรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน โดยการจัดเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดแทรกในรายวิชา แบ่งออกเป็น 3 ระยะการเรียนรู้ตามที่กล่าวข้างต้น เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนทั้ง 6 ทักษะ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pretti, T.J., Parrott, P., Hoskyn, K., Fannon, A.M., Church, D. และ Arsenault, C. (2020) ที่ศึกษาเรื่อง "The Role of Work-Integrated Learning in the Development of Entrepreneurs" (บทบาทของการเรียนรู้เชิงบูรณาการการทำงานในการพัฒนาผู้ประกอบการ) พบว่า การเรียนรู้เชิงบูรณาการการทำงาน (Work-Integrated Learning: WIL) มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้ประกอบการในการแสดงภาพสถานการณ์ การส่งผลต่อการเลือกอาชีพ อิทธิพลต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการคว้าโอกาสคิด "นอกกรอบ"

3. การประเมินรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยจากการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบรูปแบบที่สมบูรณ์ก่อนนำเสนอรูปแบบ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินนวัตกรรมรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการใช้ประโยชน์ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า นวัตกรรมรูปแบบการเรียนรู้สามารถใช้ประโยชน์ต่อสถานศึกษาในด้านความร่วมมือทางวิชาการและความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานประกอบการ ต่อสถานประกอบการในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาและช่วยพัฒนาบัณฑิตของชาติ และต่อนักศึกษาในด้านการได้รับประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

ด้านความเป็นไปได้ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า นวัตกรรมรูปแบบการเรียนรู้มีความเป็นไปได้เนื่องจากมีรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติงาน มีหลักสูตรการเรียนการสอนนอกชั้นเรียนของสถาบันอุดมศึกษา และมีการพัฒนาการศึกษาที่เน้นบูรณาการอาชีพกับการศึกษาให้เป็นเรื่องเดียวกัน

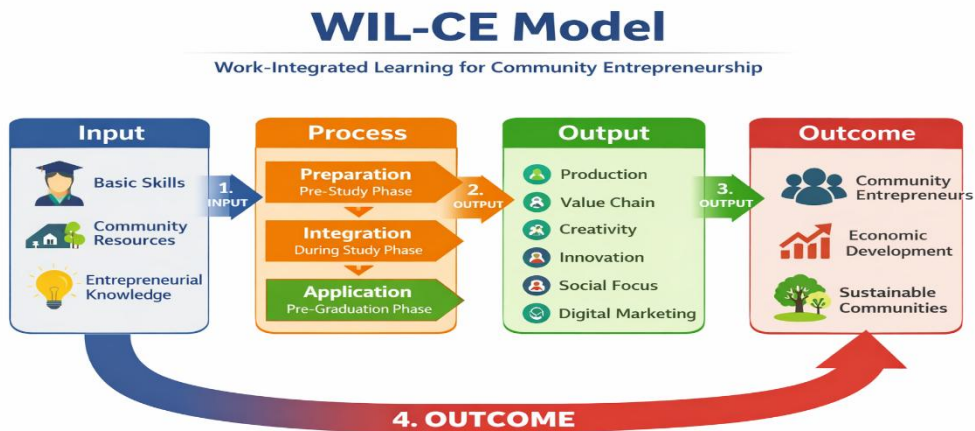
ด้านความเหมาะสม ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า นวัตกรรมรูปแบบการเรียนรู้มีความเหมาะสมเป็นรูปแบบการเรียนรู้จากการเข้าไปทำจริง เกิดประสบการณ์ตรงของผู้เรียน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ทุนและศักยภาพของตนเองเพื่อเลือกอาชีพที่ตนถนัด

ด้านความถูกต้องครอบคลุม ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า นวัตกรรมรูปแบบการเรียนรู้มีความถูกต้องครอบคลุม เป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนกับการทำงานที่เปิดกว้างและเป็นอิสระสามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษาจนถึงก่อนสำเร็จการศึกษาสามารถจัดเป็นระบบการเรียนการสอนทั้งหลักสูตร จัดเป็นรายวิชา และจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kramer และ Usher (2011) ที่ศึกษาเรื่อง "Structured Work Experiences" เกี่ยวกับทักษะที่ได้รับจากการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานแบบมีโครงสร้าง พบว่า ทำให้เกิดทักษะความคิดรวบยอดจากการเรียนในชั้นเรียนและประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง ช่วยให้เกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดทักษะความรู้และทักษะด้านเทคนิคในอาชีพ ช่วยให้เกิดทักษะทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมองค์กร ช่วยให้เกิดทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และช่วยให้เกิดทักษะการกำหนดเป้าหมายของชีวิตในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะ การเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้ คือ “WIL-CE Model (Work-Integrated Learning for Community Entrepreneurship)” ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่บูรณาการการศึกษาเข้ากับการทำงานจริง เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนอย่างเป็นระบบ

รูปแบบดังกล่าวประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

Input เป็นปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ทักษะพื้นฐานของผู้เรียน ความรู้ด้านผู้ประกอบการ และทรัพยากรของชุมชน ซึ่งเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

Process เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) ที่แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเข้าศึกษา ระยะระหว่างเรียน และระยะก่อนสำเร็จการศึกษา โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการลงมือปฏิบัติ

Output เป็นผลลัพธ์เชิงทักษะ โดยผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาใน 6 ด้าน ได้แก่ การจัดการกระบวนการผลิต การจัดการห่วงโซ่คุณค่า ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม การมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายทางสังคม และการตลาดดิจิทัล

Outcome เป็นผลลัพธ์ปลายทาง คือ การเกิดผู้ประกอบการชุมชนที่มีศักยภาพ สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อค้นพบเชิงสังเคราะห์ รูปแบบ WIL-CE Model แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะผู้ประกอบการชุมชนจะเกิดประสิทธิผลสูง เมื่อมีการออกแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ในระบบการศึกษา กับ การปฏิบัติจริงในบริบทชุมชน อย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง

คุณค่าเชิงวิชาการ องค์ความรู้ใหม่นี้มีคุณค่าใน 3 มิติ ได้แก่

เชิงทฤษฎี ขยายองค์ความรู้ด้าน WIL และผู้ประกอบการชุมชน

เชิงปฏิบัติ สามารถนำไปใช้พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ได้จริง

เชิงนโยบาย สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการศึกษาตลอดชีวิต

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ซึ่งประกอบด้วยทักษะหลัก 6 ด้าน คือ ทักษะด้านการจัดการกระบวนการผลิต ทักษะด้านการจัดการห่วงโซ่คุณค่า ทักษะด้านการจัดการความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการจัดการนวัตกรรม ทักษะด้านการจัดการกลุ่มเป้าหมายทางสังคม และทักษะด้านการจัดการตลาดดิจิทัล รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมี 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนเข้าศึกษา ระหว่างเรียนตลอดหลักสูตร และก่อนสำเร็จการศึกษา โดยสามารถบูรณาการกับการเรียนการสอนได้ทั้งระดับหลักสูตร รายวิชา และกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิแสดงให้เห็นว่ารูปแบบนี้มีการใช้ประโยชน์ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมในระดับที่ดี **ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย** ประกอบด้วย 1. **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** การพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชน ในการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาต้องดำเนินการในรูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการไปกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชน 6 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านการจัดการกระบวนการผลิต 2) ทักษะด้านการจัดการห่วงโซ่คุณค่า 3) ทักษะด้านการจัดการความคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะด้านการจัดการนวัตกรรม 5) ทักษะด้านการจัดการกลุ่มเป้าหมายทางสังคม และ 6) ทักษะด้านการจัดการตลาดดิจิทัล และ การนำรูปแบบไปใช้ในสถาบันการศึกษา ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนของนักศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

สถาบันการศึกษาที่นำรูปแบบไปใช้ควรศึกษาคู่มือให้เข้าใจในส่วนที่เป็นเอกสารคู่มือ การวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตร และเป้าหมายของหลักสูตรการพัฒนาชีวิตและประกอบการชุมชนเพิ่มเติม 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย 2.1 การติดตามผลระยะยาว ติดตามผลหลังจากที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาจบไปแล้วเพื่อศึกษาความสามารถในการพัฒนาต่อยอดโครงการประกอบการชุมชน 2.2 การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรุ่นปี ควรศึกษาวิจัยทุกรุ่นปีนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสนใจในอาชีพของนักศึกษาในแต่ละรุ่นปีตลอดหลักสูตร 2.3 การประเมินผลในระดับประเทศ ควรทำวิจัยประเมินผลนักศึกษาศูนย์การเรียนรู้เพื่อปวงชนทั่วประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). *ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายอุตสาหกรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-Integrated Learning: WIL)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Allan Gibb. (2002). Creating conducive environments for learning and entrepreneurship. *Industry and Higher Education*, 16(3), 135–148.
- David A. Kolb. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall.
- Heidi M. Neck, & Patricia G. Greene. (2014). *Teaching entrepreneurship: A practice-based approach*. Edward Elgar Publishing.
- Kramer, M. and Usher, A. (2011). *Work-Integrated Learning and Career-Ready Students*. Examining the Evidence Toronto: Higher Education Strategy Associates.

- Pretti, T. J., Parrott, P. A. W., Hoskyn, K., Fannon, A. M., Church, D., & Arsenault, C. (2020). The role of work-integrated learning in the development of entrepreneurs. *International Journal of Work-Integrated Learning*, 21(4), 451–466.
- UNESCO. (2015). *Education for sustainable development goals: Learning objectives*. UNESCO Publishing.
- World Bank. (2020). *Entrepreneurship for development: Policies and practices*. World Bank.
- Sousa, M. J. (2018). Entrepreneurship skills development in higher education courses for team leaders. *Administrative Sciences*, 8(2), 18.